

Nummærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Af Justitsministeren blev i Samlingen 1880—81 indbragt bl. a. et Forslag til Lov om den borgerlige Retspleje.

Til det af Folketinget angaaende denne Sag nedsatte Udvalg indgav Udvalgsmedlemmerne Alberti og Leth et af sidstnævnte udarbejdet Udkast til Betænkning. Da Udvalgets Forhandlinger ikke bleve fremmede til Afgivelse af Betænkning, og da det nævnte Udkast i sine Hovedtræk er Grundlag for ovenstaaende Lovforslag, har jeg troet det rigtigt til Forstaaelse af dette herved som Bilag til samme at lade bemeldte Udkast medfølge. Dette er saaledes lydende:

Det foreliggende „Forslag til Lov om den borgerlige Retspleje“, der har stillet sig den Opgave paa denne Del af Retsplejens Omraade at indfri Tilsagnet i Grundlovens § 74 om Offentlighed og Mundtlighed, har forsøgt at løse denne Opgave paa en Maade, der af Processkommissionen selv betegnes som „et vidtgaende Brud med den hele overleverede Proces teori“), „et gennemgaaende Brud med de Grundsætninger, hvorpaa den bestaaende Retsreform er bygget“). I Kraft heraf danner Lovforslaget en detaljeret udarbejdet Codex, der i det væsentlige aftaster Forbindelsen med vor nuværende Ret og ikke forsøger i Stedet for samme at adoptere en andet Steds bestaaende Retsforfatning, men gaar ud paa fra Grunden af paa videnskabelige Forskninger og de Resultater, til hvilke disse formentlig maa føre, at opføre en ny, hidtil uprøvet Retstilstand. Vi tro ikke at fejle i. at Historien næppe frembyder noget Eksempel paa, at det er lykkes at gennemføre et Forslag af denne Art, men at intet Land lige fra Justinians til vor Tid har formaaet at omdanne sin borgerlige Retspleje paa anden Maade end ad en af tvende Veje, nemlig enten ved at bygge paa og i forønklet Retning videre at udvikle sin bestaaende Retsforfatning, hvad ikke udelukker en stensom Hensyntagen til andet Steds vundne videnskabelige Resultater eller praktiske Erfaringer — eller ved i større eller mindre Udstrækning at adoptere en andet Steds kendt Retsforfatning (Romerret-

ten, code civil) med den til samme hørende Tradition. Lovforslaget har vel med en vis Forkærlighed set hen til den tytte Retspleje og de paa dennes Omraade foregaaende Bevægelser, hvorom det i Regeringsmotiverne, Side 11, hedder: „navnlig er Tysklands Forbillede lærerigt for os, dels fordi man der paa de fleste Steder gennem flere eller færre Mellemtrin er skreden frem fra en ren skriftlig Procesmaade til en mundtlig og saaledes netop har tilbagelagt den Vej, som vi skulle gaa, dels fordi den videnskabelige Behandling af det hele Emne og Undersøgelsen af de almindelige Grundsætninger uden Tvivl er bragt til den største Højde der.“ Principielt vil man dog ikke fra Ordningen af den tytte Retspleje kunne hente et Forsvar for den Fremgangsmaade, som Lovforslaget har valgt, thi en tilsvarende er ikke fulgt i Tyskland, og det hedder herom i Motiverne (Side 390) til den ny Civilproceslov for det tytte Rige af 30te Januar 1877: „Ogsaa her maa den Regel fastholdes, at Lovgiveren ikke har at lave (machen) Ret, at nedrive det bestaaende og skabe nyt ud af sit Hoved, men meget mere videre at udvikle og forme den i Folkets Liv og Færden sig dannende Ret. Ellers løber han Fare for, at hans Bærf forbliver fremmed for hans Folks Retsbevidsthed, ikke slaar Rod i hans Land, og trods den det tillagte Autoritet som gældende Lov ikke kommer til praktisk Anvendelse eller dog ikke udvikler sig videre.“ Disse Sætningers almindelige Rigtighed og Sandhed lade sig efter vor Mening ikke drage i nogen Tvivl. Naar det foreliggende Lovforslag ikke desto mindre er gaaet den Vej at bryde med de Grundsætninger, paa hvilke den danske borgerlige Retspleje hviler, for at indføre noget helt andet og nyt, der tilmed intet Steds er prøvet eller kendt, saa har dette, selv bortset fra den store Vankelighed, det altid maa frembyde med et Slag at udlette et Folks nedarbejdede Retsbevidsthed og bringe det til at antage en anden, efter vor Formening haft den naturlige Følge, at Lovforslaget er kommet til at lide af væsentlige Mangler saavel i sit hele Anlæg, sin indre Sammenhæng og praktiske Anvendelighed som ogsaa i Henseende til Bisidsværdigheden af en Række af de Principper, som det tilsigter at forstærke Gyldighed.

*) Motiverne til Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje, Side 2.

**) Motiverne til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning, Side 1.